

Rektor

Yttrande avseende promemorian Genomförande av student- och forskardirektivet (Ds 2018:37)

Karolinska Institutet (KI) har fått tillfälle att inkomma med ett yttrande avseende promemorian om Genomförande av student- och forskardirektivet.

Ärendet har beretts av Internationella kansliet i samråd med företrädare för institutioner, Styrelsen för forskarutbildning, universitetsförvaltning och studentkårer. Remissen har behandlats i Strategiskt råd för internationella frågor.

Karolinska Institutet avger yttrande i enlighet med bilaga.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Ole Petter Ottersen efter föredragning av handläggare Ulla Tunkara. I ärendets slutliga handläggning har enhetschef Anna-Lena Paulsson också deltagit.

Ole Petter Ottersen

Ulla Tunkara

Bilaga: Yttrande - Genomförande av student- och forskardirektivet

Remiss av promemorian Genomförande av student- och forskardirektivet (Ds 2018:37)

Sammanfattning

Karolinska Institutet (KI) håller med förslagen i promemorian, men anser att migrationsrättsliga aspekter måste kompletteras i följande avseenden:

- Underlätta försörjningskravet för avgiftsskyldiga studenter
- Gör det möjligt att få uppehållstillstånd för hela studietiden
- Förbättra villkoren för doktorander och se över deras migrationsrättsliga status

Allmänna synpunkter

För Sverige och svenska lärosätens konkurrenskraft är det viktigt att förutsättningarna för att studera, forska eller på annat sätt verka här är så attraktiva som möjligt och att de inte är sämre än i våra grannländer och viktigaste konkurrentländer. Regelverket avseende migration har en viktig roll i det sammanhanget och det måste vara tillåtande och flexibelt för att tillgodose en mängd olika individuella behov bland studenter, forskare och lärare. Det behöver också vara framtidssäkert för att det inte ska hindra utvecklingen av framtida utbildningsformer, internationella samarbetsformer och mobilitetsmönster.

För den sökande är det viktigt att migrationsprocessen är transparent, rättssäker och snabb. Ansökningsförfarandet och regelverket i övrigt måste också vara utformat så att det är lätt att göra rätt.

Förslagen med anledning av implementeringen av EU-direktivet är ett steg i rätt riktning. KI strävar efter kvalitet genom att rekrytera de högst kvalificerade forskare och studenter från hela världen och vill behålla eftertraktad kompetens i landet. Internationell mobilitet är en naturlig del av utbildning och forskning, men vid ansökan om förlängning av uppehållstillstånd och permanent uppehållstillstånd har vi fått erfara att studenter, doktorander och forskare som har haft en del av sina

studier eller forskning förlagd utomlands under tillståndstiden i Sverige har fått avslag.

Särskilda synpunkter

Avsnitt 7.6 Försörjningskrav

KI understryker vikten av att den svenska regleringen på området ändras så att det blir lättare för studenter på grundnivå och avancerad nivå att förstå och uppfylla de svenska villkoren. Det bör räcka att studenten kan visa att hen kommer att ha tillräckliga medel för sitt uppehälle under tillståndstiden och för att täcka kostnaderna för sin återresa. Finansiella åtaganden från sponsorer t ex familj, statlig myndighet eller organisation utomlands bör kunna beaktas. Kravet på att studenten ensam disponerar egna medel bör tas bort.

Avsnitt 9.2 Tillståndstid

KI förutsätter att Migrationsverket använder det lagstadgade utrymmet att meddela uppehållstillstånd för hela studietiden från början av utbildningen. KI noterar att det är problematiskt med uppehållstillstånd kortare än tolv månader för studenter på ettåriga magisterprogram. För att bli folkbokförd och få personnummer krävs ett uppehållstillstånd i minst ett år. Utan personnummer blir livet i Sverige mer komplicerat. Det blir svårare att identifiera sig och öppna bankkonto, teckna försäkring, hyra bostad mm.

Kapitel 16 Rörlighet inom EU för forskare och studerande

KI välkomnar möjlighet till ökad rörlighet inom EU, men de nya reglerna löser inte problem med studie- och forskningsvistelse utanför EU under tillståndstiden. Det är önskvärt att ur ett migrationsrättsligt perspektiv ytterligare underlätta global rörlighet för forskare och studerande.

Avsnitt 17.1 Ansökan om uppehållstillstånd

KI instämmer i att övergången från forskningen, studierna och praktiken till svenska arbetsmarknaden bör underlättas genom att man ska kunna ansöka om och beviljas uppehållstillstånd efter inresan i Sverige utan att behöva lämna landet.

Det bör även vara möjligt att kunna göra statusbyte och få uppehållstillstånd för studier på forskarnivå om man blir antagen till forskarutbildning, men har uppehållstillstånd på andra grunder.

Övrigt

KI önskar lyfta följande frågor som vi anser bör beaktas i sammanhanget.

Doktorander

Doktorander nämns inte i promemorian även om de enligt EU-direktivet bör behandlas som forskare vid tillämpning av direktivet när så är lämpligt. I och med att doktoranders förutsättningar skiljer sig så mycket från studerande på grundnivå och avancerad nivå, föreslår KI att regeringen särskilt ska uppmärksamma doktoranders migrationsrättsliga status. En möjlighet bör vara att skapa ett särskilt uppehållstillstånd för doktorander.

Vidare föreslår KI att det i 5 kap. 5 § utlänningslagen förtydligas att även en doktorand som under en del av sin studietid haft annat uppehållstillstånd än för studier på forskarnivå eller som tagit forskarexamen på kortare tid än fyra år bör kunna kvalificera sig för permanent uppehållstillstånd.

Uppdragsutbildning

Uppdragsutbildningar som KI ordnar är ofta högskolepoänggivande kurser, vilka även erbjuds i form av program som leder till examen. KI menar att samma bestämmelser om uppehållstillstånd bör gälla för deltagare i uppdragsutbildning som för studenter inom högskolan.

Upphållstillstånd för familjemedlemmar till studerande

KI vill försäkra sig om att regelverket för medföljande till studerande även i fortsättningen kommer att gälla.